

Cite: Holovko, L. V. (2022). Rol hromadskoi dumky v konteksti rozrobky stratehii rozvytku obiednanoi terytorialnoi hromady [The Role of Public Opinion in the Development Strategy of United Territorial Community]. *Demohrafiia ta sotsialna ekonomika - Demography and Social Economy*, 2 (48), 95-107.

УДК 65.012.2:352

JEL Classification: H70

Л. В. ГОЛОВКО, канд. екон. наук, старш. наук. співроб., старш. наук. співроб.

Інститут демографії та соціальних досліджень ім. М. В. Птухи НАН України

01032, Україна, м. Київ, бул. Т. Шевченка, 60

E-mail: holovko_lilia@ukr.net

ORCID: 0000-0002-3372-764X

РОЛЬ ГРОМАДСЬКОЇ ДУМКИ В КОНТЕКСТІ РОЗРОБКИ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ОБ'ЄДНАНОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

Статтю присвячено розкриттю ролі громадської думки у процесі розробки стратегічного планування розвитку громади. Процес децентралізації сприяв створенню об'єднаних територіальних громад (ОТГ), мобілізації активності населення, трансформував суспільні настрої щодо значущості його участі в житті об'єднань, посиленню відповідальності, зростанню довіри як у середині громади, так і держави щодо вирішення проблем життєдіяльності об'єднань. Актуальність статті обумовлена необхідністю розробки Стратегії розвитку громади відповідно до Державної стратегії регіонального розвитку на 2021—2027 роки. Метою статті є аналіз результатів анкетного опитування населення та обґрунтування його ролі в стратегічному плануванні ОТГ. У статті використані загальнонаукові методи дослідження: онлайн-опитування, аналізу, синтезу, узагальнення. Новизною є вперше визначена громадська думка щодо стратегії розвитку Немішаївської об'єднаної територіальної громади Київської області на основі розробленого анкетного опитування населення, що в ній проживає. Розкрито значимість стратегічного планування розвитку громади для посилення її конкурентоспроможності і протидії змінам глобального характеру. Проаналізовано результати опитування, які стали підґрунтям для визначення нових орієнтирів і завдань громади у контексті розробки Стратегії її розвитку. Визначено найважливіші проблеми, які, на думку населення громади, потребують першочергового вирішення і врахування у

© Видавець ВД «Академперіодика» НАН України, 2022. Стаття опублікована за умовами відкритого доступу за ліцензією CC BY-NC-ND (<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>)

© Publisher PH «Akademperiodyka» of the NAS of Ukraine, 2022. This is an open access article under the CC BY-NC-ND license (<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>)

поетапному стратегічному програмуванні, а також виявлено причини їх виникнення. Обґрунтовано зростання рівня активності жителів громади та доцільність консолідації зусиль владними структурами щодо покращення якості життя. Наголошено на пріоритетності створення комфортних умов для проживання населення та доступності якісних послуг за місцем проживання. Констатовано, що розробка та реалізація стратегічного планування ОТГ забезпечить рівноцінний розвиток її населених пунктів незалежно від територіальної віддаленості від центру надання послуг і категоризації поселень.

Ключові слова: стратегія розвитку, об'єднана територіальна громада, громадська думка, опитування, умови проживання.

Постановка проблеми. Створенню демократичних форм організації суспільства — об'єднаних територіальних громад (ОТГ) сприяв процес децентралізації в Україні, вагоме значення отримало місцеве самоврядування. Значущими аспектами у перспективному розвитку новостворених інституцій є рівень громадської активності та ставлення населення до локальних трансформацій.

Спрямованість перспективного, ефективного розвитку громад залежить від змістовності Стратегії розвитку та поетапності її здійснення. По суті своїй, стратегія має за основу аналіз соціально-економічного розвитку території, населених пунктів, що входять до ОТГ, генеральну сукупність поглядів місцевої влади та населення громади на перспективність її розвитку.

Значущим у розвитку ОТГ є рівний доступ до послуг, підвищення якості життя та створення комфортних умов проживання. Наразі актуальним є необхідність здійснення якісного стратегічного планування. В контексті визначення пріоритетних завдань та шляхів розвитку громади потребою стає залучення населення до розробки стратегічного планування, де важливим чинником постає організація та проведення анкетного опитування населення громади.

Актуальність обраної теми. На сьогодні значущим є стратегічний підхід до планування сталого розвитку ОТГ. Децентралізація влади призвела до трансформації ролі планування у системі місцевого управління, яке є інструментом підвищення конкурентоспроможності окремо взятих територій населених пунктів й окремих регіонів та країни загалом, засобом соціальної згуртованості членів громади щодо визначення довгострокових пріоритетів.

Упровадження інновацій у суспільний розвиток та реагування на них громадськості визначає необхідність дослідження структурних трансформацій. У функціонуванні ОТГ, розробці її стратегічного планування значущими є становлення та розвиток властивостей соціального капіталу, зокрема: довіра, діалог та зв'язки між членами громади та структурами влади, звітність, синергетичний ефект.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблемам та особливостям стратегічного управління регіональним розвитком приділено значну

увагу в працях зарубіжних науковців: Б. Дафлон (B. Daflon), Т. Медіс (T. Madies) [1], В. Грот (W. Groot), Х. Зон (H. Zon), М. Павлової (M. Pavlova) [2].

З початком процесу децентралізації посилилась увага вітчизняних науковців до питань діяльності органів місцевого самоврядування, створення безпечного та комфортного середовища проживання, розробки стратегічного планування громад, рівномірного розвитку усіх населених пунктів ОТГ. Зарубіжний досвід стратегічного планування, моделі державного регулювання стратегічного розвитку досліджували М. Латинін (M. Latynin) та О. Лукашов (O. Lukashov) [3]. Окремі теоретичні та методологічні аспекти децентралізації, інноваційні моделі, механізми та інструменти управління стратегічним розвитком територіальних громад репрезентували в науковій літературі такі науковці, як О. Берданова (O. Berdanova), В. Вакулєнко (V. Vakulenko), Н. Гринчук (N. Grinchuk), В. Колтун (V. Koltun), В. Куйбіда (V. Kuibida), А. Ткачук (A. Tkachuk) [4], Є. Бородин (E. Borodin) [5], Н. Гончарук (N. Goncharuk) [5], С. Серьогін (S. Seryogin) [5], Ю. Шаров (Y. Sharov) [5], Е. Лібанова (E. Libanova) [6], С. Романюк (S. Romanyuk) [7], Т. Заяць (T. Zaiats), В. Звонар (V. Zvonar), Г. Краєвська (H. Kraievskaya) [8].

К. Пастух (K. Pastukh) [9] досліджено напрями удосконалення стратегічного планування розвитку територіальних громад, організації взаємодії органів державної влади та органів самоврядування. І. Архипенко (I. Arkhypenko) [10] висвітлено особливості стратегічного управління розвитком ОТГ в Україні, зокрема акцентовано увагу спрямованості публічного управління на використанні інструментів стратегічного управління, проаналізовано переваги та складності його використання у розвитку ОТГ. М. Бриль (M. Bryl), О. Врублевський (O. Vrublevskiy), О. Данчева (O. Dancheva) [11] розглянуто права спроможної територіальної громади, зокрема інструменти демократизації, способи впливу членів ОТГ на органи місцевого самоврядування. Визначено основні ознаки згуртованості громади, запропоновано шляхи розвитку відносин між членами ОТГ. Розроблено алгоритм дій щодо відновлення довіри і розвитку самоорганізації населення. Розкрито сутність стратегічного планування як основи сталого розвитку територій. О. Бородіною (O. Borodina) [12] обґрунтовано теоретичні та практичні аспекти стратегічного планування розвитку територіальної громади у процесі децентралізації та об'єднання. С. Романюком (S. Romaniuk) [13] проаналізовано теоретичні аспекти використання елементів стратегічного управління та досліджено їх використання на локальному та державному рівні.

Мета статті — аналіз результатів анкетного опитування населення та обґрунтування його ролі в стратегічному плануванні ОТГ.

Новизна. Вперше визначена громадська думка щодо стратегії розвитку Немішаївської об'єднаної територіальної громади Київської області на основі розробленого анкетного опитування населення, що в ній проживає.

Методи дослідження. Методологія дослідження ґрунтується на застосуванні таких методів: онлайн-опитування, аналізу, синтезу, узагальнення. Дане дослідження проведене у три етапи. На першому — розроблено інструментарій опитування з врахуванням аналізу ресурсної бази, соціально-економічної ситуації ОТГ. На другому етапі дослідження у співпраці з робочою групою селищної ради здійснено онлайн-опитування населення в Google Формі. Під час проведення дослідження певні проблеми були обумовлені обмеженим доступом респондентів до Інтернет-ресурсу (зокрема, якість Інтернет-зв'язку). На третьому етапі — узагальнення та аналіз отриманих результатів.

Виклад основного матеріалу. Здійснення процесу децентралізації призвело до активізації партнерських відносин. Налагодження діалогу між громадою та владою стало підґрунтям для пришвидшення трансформаційних процесів суспільного розвитку, орієнтованих на вирішення першочергових проблем та покращення спільних умов проживання населення.

Соціальними умовами відповідно до певних стандартів мають бути забезпечені всі незалежно від місця проживання (село чи місто). У числі вирішення першочергових питань є будівництво доріг, що забезпечує доступність в отриманні якісних соціальних послуг (освітніх, медичних), зменшення відтоку молоді до міст і розвитку села загалом. Водночас покращення умов проживання у сільській місцевості зменшить розшарування населення [6].

Важлива роль у здійсненні трансформаційних процесів належить населенню громади. Активізацію громадськості у сучасному суспільстві посилює ефект синергії, який нерозривно пов'язаний з довірою населення до органів влади. Для зміцнення об'єднань має бути побудована довіра між населенням громади і місцевою владою.

Сама довіра стимулює швидке економічне зростання. На думку Френсіса Фукуями, в Україні є громадянське суспільство, коли люди працюють для загальної мети поза урядом, поза державою [14].

Коли люди задоволені якістю державних послуг та інфраструктурою, вони стають більш впевненими, мінімізується невдоволеність між соціальними групами, формуються нові суспільні цінності. В основі соціальної згуртованості лежить добровільне рішення людини брати участь у житті громади [15]. З початком процесу реформування управління значущими є системність та ефективність дієвих підходів щодо розробки державних стратегій на тривалу перспективу.

В європейських країнах особливе значення в реалізації територіальних стратегій розвитку має підвищення згуртованості завдяки активізації капіталу, населення, впровадження інновацій; врахування взаємозалежності між районами економічного зростання та периферійними населеними пунктами [3].

В Україні ОТГ діють у конкурентному середовищі, яке має здатність постійно змінюватись. Значущим є потреба своєчасного реагування на нові виклики глобального характеру. В той же час у поглибленні згуртованості суспільства вагомим є ефективний гармонійний розвиток громад. При цьому головними пріоритетами держави стають єдність народу у вирішенні локальних і глобальних проблем, довіра одне до одного і до державних інституцій та безпека. Алгоритм дій соціальної згуртованості є успіхом розвитку громад.

Сьогодні вагомим інструментом соціального розвитку є стратегія. В контексті глобалізаційних процесів, стратегія — це документ, який визначає цілі державної політики, спрямовані на територіальний розвиток відповідно до європейських стандартів. Стратегічне планування — процес, який містить дорожню карту досягнення цілей, передбачає гнучкість для адаптації бачення в часі і відповідно до вимог, що виникають [13].

У 2015 р. в Україні була розроблена Державна стратегія регіонального розвитку на період до 2020 р., яка визначала реформу децентралізації місцевого самоврядування. Значна увага приділялась розвитку державно-приватного партнерства, головними суб'єктами якого є: органи місцевого самоврядування, бізнес, територіальна громада.

Згідно з наказом «Про затвердження методичних рекомендацій щодо формування і реалізації прогностичних та програмних документів соціально-економічного розвитку об'єднаної територіальної громади» № 75 від 30.03.2016 р., стратегія розвитку ОТГ визначає цілі, індикатори, пріоритети та завдання для сталого розвитку терміном на 7 років [16]. Стратегія реалізується через план (програму) соціально-економічного розвитку ОТГ, в якому на 3—5 років визначаються цілі та пріоритети, завдання та механізми їх реалізації, організаційні та адміністративні заходи тощо.

З метою сталого розвитку регіонів, відповідно до Державної стратегії регіонального розвитку на 2021—2027 роки, кожна об'єднана територіальна громада до 2022 р. повинна мати затверджену Стратегію розвитку, яка базується на ефективному використанні державних і місцевих ресурсів у територіальних громадах та регіонах в інтересах людини [17].

Успішність розвитку регіонів залежить від активності розвитку спроможних територіальних громад, від використання ними можливостей розподілу державної субвенції на розвиток інфраструктури, залучення нових коштів міжнародної технічної допомоги. Наразі вагомим є ефективний розподіл коштів з метою формування нових можливостей для збільшення місцевих доходів на перспективу. Зменшення дисбалансів у економічному розвитку територій є умовою єдності державного простору й економічної стійкості держави [18].

Чистий ефект від децентралізації залежить від балансу між численними факторами. Покращена відповідальність місцевих політиків і чинов-

Рис. 1. Кількість респондентів, які вважають дану проблему першочерговою для вирішення

Джерело: дані опитування населення Немшаївської ОТГ.

ників, їх обізнаність про місцеві ресурси та проблеми є легшим шляхом до інновацій і можуть справити позитивний вплив на зростання добробуту [7].

Для конвертації нових можливостей розвитку ОТГ суттєвим є врахування першочергових потреб населення з метою створення комфортних умов спільного проживання. У цьому аспекті значущою є врахування думки населення громади, котру можна інтерпретувати за рахунок здійснення соціального опитування, результати якого будуть використані на етапі безпосередньої розробки стратегії розвитку громади.

У вересні-жовтні 2020 р. спільно з робочою групою Немшаївської селищної ради Київської області розроблений моніторинг громадської думки, специфіка якого полягає у визначенні нових орієнтирів і завдань розвитку громади. Значимості набуває визначеність, змістовність і структурованість питань, доцільність і важливість отриманих результатів, а також активність населення громади щодо участі в опитуванні. Було опитано 177 респондентів, їх статево-віковий склад загалом відображає структуру населення ОТГ.

Жителі громади давали переважно помірні оцінки щодо їх ставлення до свого населеного пункту. Зокрема, населений пункт оцінили як комфортне місце для проживання — 51,1 %, майже 30,0 хочуть, щоб у селищі жили їх діти; понад 14,0 % змушені тут жити. При найменшій можливості бажають виїхати 4,0 % респондентів.

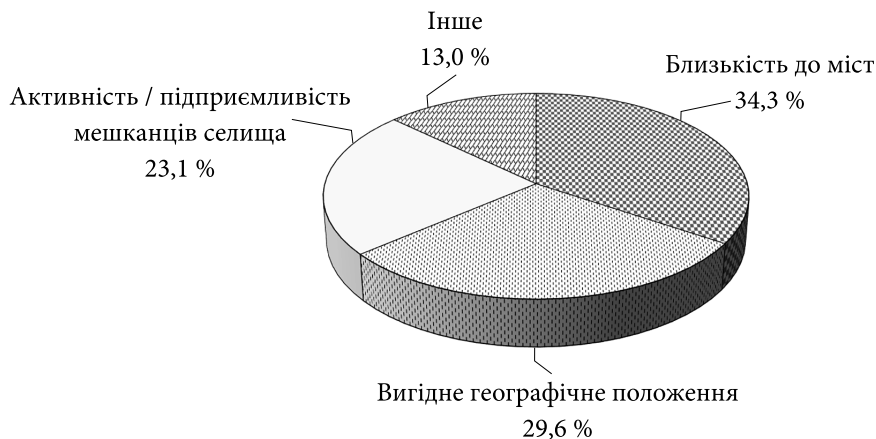

Рис. 2. Розподіл респондентів щодо їх бачення основного ресурсу ОТГ для подальшого розвитку, %

Джерело: дані опитування.

Останнім часом у центрі громади, смт. Немішаєвому, зростає кількість нових багатоповерхових будинків, покращується благоустрій селища, інфраструктура. Однак залишається ще низка питань для покращення спільних умов проживання.

Визначаючи завдання, які потребують першочергового вирішення для розвитку населеного пункту, в анкеті запропоновано 14 варіантів, що їх респонденти мали розподілити у певній послідовності. Так, із 177 респондентів здійснення модернізації лікарні вважають першочерговим 103 респонденти. Пандемія *COVID-19*, перезавантаженість районної лікарні відвідувачами та пацієнтами, недостатня наповнюваність кадрового потенціалу кваліфікованими лікарями, ускладнення територіальної доступності отримання медичних послуг під час локдауну посилити частоту згадувань цієї проблеми у переліку значущих. Другою проблемою, за частотою згадувань, була безпека громадян (відкриття поліцейської та пожежної дільниці) (59 опитаних). На третьому місці — покращення водопостачання (52 опитаних) (див. рис. 1).

Серед респондентів однозначно переважає думка, що для подальшого розвитку ОТГ основним ресурсом є близькість до міст (м. Буча, м. Ірпінь, м. Київ) — таку думку висловили 34,3 % опитаних, 29,6 % таким ресурсом вважають вигідне географічне положення, 23,1% відзначили активність / підприємливість мешканців селища (рис. 2).

Щодо розвитку трипартнерських відносин, то 56,8 % респондентів вважають, що місцева рада, бізнес і громадськість співпрацюють на користь розвитку їхнього населеного пункту, однак значна частина — 43,2 % опитаних висловили песимістичні настрої (рис. 3). Водночас 13,1 % опи-

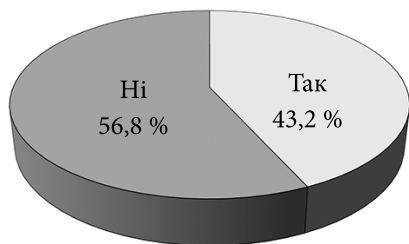

Рис. 3. «Як Ви вважаєте, чи співпрацюють місцева рада, бізнес і громадськість на користь вашого населеного пункту?»

Джерело: дані опитування.

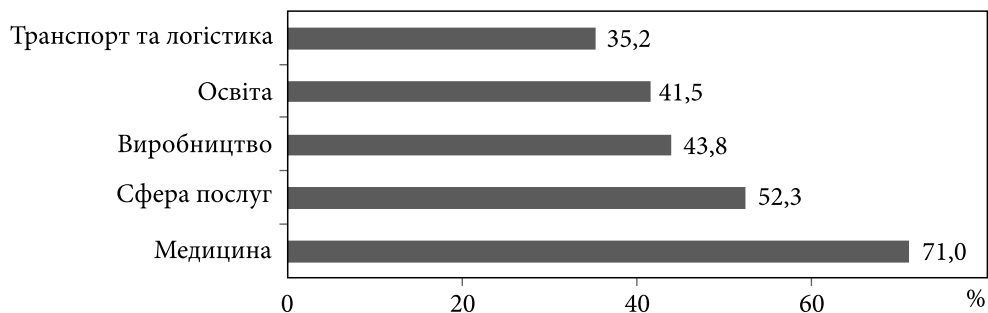

Рис. 4. «Які, на Вашу думку, сектори економіки необхідно найінтенсивніше розвивати у Немішайській ОТГ?»

Джерело: дані опитування.

таних зазначили, що у них є можливості для створення робочих місць у громаді.

Перспективність громади респонденти бачать у розвитку економіки, зокрема таких секторів, як медицина — 71,0 %, сфера послуг — 52,3, виробництво та освіта відповідно становлять 43,8 та 41,5, розвиток транспорту та логістика — 35,2 % опитаних (рис. 4).

Із здійсненням процесу децентралізації, підвищення рівня залучення населення до розвитку ОТГ значна частина респондентів (75,6 %) цікавляться показниками соціально-економічного розвитку громади; для 15,9 — це не є головним, а 8,5 % байдужі до даної інформації (рис. 5).

Останнім часом зростає ініціативність, активність населення у покращенні спільних умов проживання. Найчастіше респонденти обирають такі варіанти: 58,5 % беруть активну участь у громадських заходах (толока, культурні, спортивні заходи), 40,3 популяризують населений пункт, 26,1 організують та беруть участь у культурно-розважальних заходах, 22,2 % — займаються благодійною діяльністю (рис. 6).

Особливо слід відмітити надзвичайну активність молоді у розвитку громади. Зокрема, участь в управлінні (дієвість різних секторів, Молодіжної ради та парламенту); розробці та реалізації авторських соціальних проєктів у контексті конкурсу «Бюджет участі»; покращенні благоустрою

Рис. 5. «Чи цікавлять Вас показники соціально-економічного розвитку громади?»
Джерело: дані опитування.

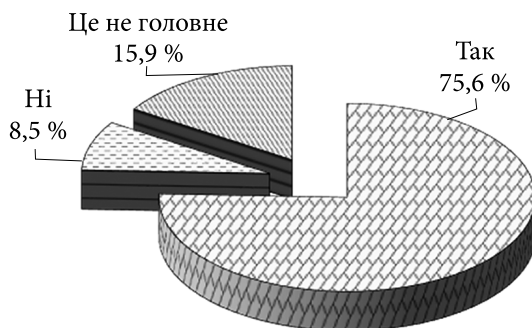

Рис. 6. «Який Ваш особистий доробок у розвитку вашого населеного пункту?»
Джерело: дані опитування.

селищ завдяки організації толок по прибиранню вулиць, висадці зелених насаджень уздовж вулиць і доріг та поблизу загальноосвітніх навчальних закладів; створенні атракцій, муралів; популяризації ОТГ через соцмережі; співпраці з громадськими та волонтерськими організаціями та ін.

Отже, результати опитування є вагомим доробком у консолідації зусиль влади і громади щодо визначення пріоритетних завдань та шляхів розвитку останньої. Саме тому анкета опитування жителів громади використана робочою групою селищної ради для здійснення моніторингу громадської думки з метою розробки стратегії Немішаївської ОТГ, збору вихідної інформації, визначення пріоритетних завдань та шляхів розвитку громади.

Висновки. Успішність стратегічного планування пов'язана з дієвістю попереднього етапу — плану (програми) соціально-економічного розвитку ОТГ, одним із його структурних елементів і є аналіз стану розвитку населених пунктів. Участь населення у розробці стратегії розвитку ОТГ проявляється через соціальне опитування, результати якого можуть бути

використані для вирішення першочергових проблем населення громади, з метою підвищення якості життя, визначення сучасних орієнтирів суспільного розвитку.

Результати проведеного опитування показали активність членів громади, їхнє ставлення до означених питань, першочерговість вирішення визначених респондентами проблем, а також стали полігоном для подальших дій місцевої влади щодо поетапності розробки стратегії. Водночас результати відобразили певні незручності щодо доступності населення громади взяти участь в соціопитуванні через недосконалу якість Інтернет-покриття. На перспективу доцільно проводити опитування на постійній основі для розробки стратегії ОТГ. Кількість питань варто скоротити до 15—20 із можливістю вибору варіантів відповідей на деякі з них у межах максимум до 7.

Отже, сталий розвиток регіонів і країни загалом залежить від розроблених у кожній ОТГ стратегій розвитку із врахуванням можливостей їх подальшого втілення відповідно до локальних потреб. Підтримка населенням громади розробки стратегії на кожному її етапі підвищить відповідальність за її ефективну реалізацію. Скоординований алгоритм дій щодо вирішення першочергових завдань окремо взятої громади забезпечить успішне виконання Державної стратегії регіонального розвитку на 2021—2027 роки.

ЛІТЕРАТУРА

1. Daflon B., Madies T. The Political Economy of Decentralization in SubSaharan Africa. The World Bank. 2013. 342 p. URL: <https://openknowledge.worldbank.org/handle/10986/12235> (дата звернення: 25.04.2021).
2. Zon H., Pavlova M., Groot W. Decentralization and health resources transfer to local governments in Burkina Faso: A SWOT analysis among health care decision makers. Health Sci Rep. 2019. <https://doi.org/10.1002/hsr2.119> (дата звернення: 25.04.2021).
3. Латинін М. А., Лукашов О. О. Концептуальні підходи до державного регулювання стратегічного розвитку регіону за кордоном. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука»*. 2017. № 9. С. 18—26.
4. Берданова О. В., Вакуленко В. М., Гринчук Н. М., Колтун В. С., Куйбіда В. С., Ткачук А. Ф. Управління розвитком об'єднаних територіальних громад на засадах громадської участі. К., 2017. 129 с.
5. Управління стратегічним розвитком об'єднаних територіальних громад: інноваційні підходи та інструменти: монографія / С. М. Серьогін, Ю. П. Шаров, Є. І. Бородин, Н. Т. Гончарук та ін.; за заг. та наук. ред. С. М. Серьогіна, Ю. П. Шарова. Дніпропетровськ: ДРІДУ НАДУ, 2016. 276 с.
6. Лібанова Е. Я обома руками за децентралізацію, але розумію її небезпеку. *Землепорядний вісник*. 2015. № 3. С. 10—13.
7. Романюк С. А. Суперечності та виклики реалізації реформи системи державного управління та місцевого самоврядування в Україні: методологічні аспекти. *Демографія та соціальна економіка*. 2018. № 2 (33). С. 117—129. <https://doi.org/10.15407/dse2018.02.117>

8. Заяць Т. А., Звонар В. П., Краєвська Г. О. Принципи і методи пріоритизації розвитку територіальних громад в умовах зміцнення соціального капіталу / Національна економічна діяльність і міжнародні економічні відносини: сучасний стан та тенденції розвитку: кол. монографія. Центр фінансово-економічних наукових досліджень. Полтава: ПП «Астроя», 2020. С. 75—80.
9. Пастух К. Стратегічне планування розвитку територіальних громад. *Науковий вісник: Державне управління*. 2021. № 1 (7). С. 195—215. [https://doi.org/10.32689/2618-0065-2021-1\(7\)-195-215](https://doi.org/10.32689/2618-0065-2021-1(7)-195-215)
10. Архипенко І. М. Стратегічне управління розвитком об'єднаних територіальних громад. *Публічне адміністрування: теорія та практика*. 2019. Вип. 2 (22). URL: [http://www.dridu.dp.ua/zbirnik/2019-02\(22\)/21.pdf](http://www.dridu.dp.ua/zbirnik/2019-02(22)/21.pdf) (дата звернення: 18.05.2021).
11. Успішна територіальна громада: будуємо разом / М. Бриль, О. Врублевський, О. Данчева та ін. Харків: Фактор, 2018. 128 с.
12. Бородіна О. А. Теоретичні і практичні аспекти стратегічного планування в умовах децентралізації. *Теоретичні і практичні аспекти економіки та інтелектуальної власності*. 2016. Вип. 14. С. 104—111.
13. Романюк С. А. Теорія та практика стратегічного управління: монографія. Київ: НАДУ, 2019. 232 с.
14. Буцко Д. «В Україні ще немає таких популістичних рухів, як у США чи Європі»: Френсіс Фукуяма. URL: https://lb.ua/news/2019/05/27/427956_v_ukraini_shche_nemaie.html (дата звернення: 25.04.2021).
15. Фоуані М. Об'єднання громад через соціальну згуртованість. URL: <https://www.ua.undp.org/content/ukraine/uk/home/blog/2020/connecting-communities-through-social-cohesion.html> (дата звернення: 25.04.2021).
16. Наказ «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо формування і реалізації прогнозних та програмних документів соціально-економічного розвитку об'єднаної територіальної громади» від 30 березня 2016 р. № 75. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0075858-16#Text> (дата звернення: 25.04.2021).
17. Постанова «Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на 2021—2027 роки» від 5 серпня 2020 р. № 695. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/695-2020-%D0%BF#Text> (дата звернення: 30.04.2021).
18. Нема О., Козак І. Планування регіонального розвитку в контексті децентралізації. *Ефективність державного управління*. 2017. Вип. 2 (51). Ч. 2. С. 222—228.

REFERENCES

1. Daflon, B., & Madies, T. (2013). The Political Economy of Decentralization in SubSaharan Africa. The World Bank. <https://openknowledge.worldbank.org/handle/10986/12235>
2. Zon, H., Pavlova, M., & Groot, W. (2019). Decentralization and health resources transfer to local governments in Burkina Faso: A SWOT analysis among health care decision makers. *Health Sci Rep*. <https://doi.org/10.1002/hsr2.119>
3. Latynin, M. A., & Lukashov, O. O. (2017). Conceptual approaches to state regulation of strategic development of the region abroad. *International scientific journal "Internauka"*, 9, 18-26 [in Ukrainian].
4. Berdanova, O. V., Vakulenko, V. M., Hrynychuk, N. M., Koltun, V. S., Kuibida, V. S., & Tkachuk, A. F. (2017). Management of development of united territorial communities on the basis of public participation. Kyiv [in Ukrainian].
5. Serohin, S. M., Sharov, Yu. P., Borodin, Ye. I., & Honcharuk, N. T. (2016). Management of strategic development of united territorial communities: innovative approaches and tools. Dnipropetrovsk: DRIDU NADU [in Ukrainian].

6. Libanova, E. (2015). I am with both hands for decentralization, but I understand its danger. *Land Management Bulletin*, 3, 10-13 [in Ukrainian].
7. Romaniuk, S. A. (2018). Contradictions and challengers of implementation the reforms public administration's system and local self-government in Ukraine: methodological aspects. *Demography and Social Economy*, 2 (33). 117-129. <https://doi.org/10.15407/dse2018.02.117> [in Ukrainian].
8. Zaiats, T. A., Zvonar, V. P., & Kraievska, H. O. (2020). Principles and methods of prioritizing the development of territorial communities in terms of strengthening social capital. / *Natsionalna ekonomichna diialnist i mizhnarodni ekonomichni vidnosyny: suchasnyi stan ta tendentsii rozvytku: kol. monograph*, 75-80. Center for Financial and Economic Research. Poltava: PE "Astraya" [in Ukrainian].
9. Pastukh, K. (2021). Strategic planning of territorial communities development. *Scientific Bulletin: Public Administration*, 1 (7), 195-215. [https://doi.org/10.32689/2618-0065-2021-1\(7\)-195-215](https://doi.org/10.32689/2618-0065-2021-1(7)-195-215) [in Ukrainian].
10. Arkhopenko, I. M. (2019). Strategic management of the development of united territorial communities. *Public administration: theory and practice*, 2(22). [http://www.dridu.dp.ua/zbirnik/2019-02\(22\)/21.pdf](http://www.dridu.dp.ua/zbirnik/2019-02(22)/21.pdf) [in Ukrainian].
11. Bryl, M., Vrublevskiy, O., & Dancheva, O. (2018). Successful territorial community: building together. Kharkiv: Factor [in Ukrainian].
12. Borodina, O. A. (2016). Theoretical and practical aspects of strategic planning in the context of decentralization. *Theoretical and practical aspects of economics and intellectual property*, vol. 14, 104-111 [in Ukrainian].
13. Romaniuk, S. A. (2019). Theory and practice of strategic management: a monograph [in Ukrainian].
14. Butsko, D. (2019). In Ukraine there are no such populist movements as in the United States or Europe: Francis Fukuyama. https://lb.ua/news/2019/05/27/427956_v_ukraini_shche_nemaie.html [in Ukrainian].
15. Fouani, M. (2020). Uniting communities through social cohesion. <https://www.ua.undp.org/content/ukraine/uk/home/blog/2020/connecting-communities-through-social-cohesion.html> [in Ukrainian].
16. Order On approval of Methodical recommendations for the formation and implementation of forecast and program documents of socio-economic development of the united territorial community from March 30, 2016. № 75. <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0075858-16#Text> [in Ukrainian].
17. Resolution On approval of the State Strategy for Regional Development for 2021-2027 from August 5, 2020. № 695. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/695-2020-%D0%BF#Text> [in Ukrainian].
18. Niema, O., & Kozak, I. (2017). Regional development planning in the context of decentralization. *Efficiency of public administration*, 2 (51), part 2, 222-228 [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 09.09.2021

L. V. Holovko, PhD (Economics), Senior Research

Ptoukha Institute for Demography and Social Studies of the NAS of Ukraine

01032, Ukraine, Kyiv, Blvd. Tarasa Shevchenko, 60

E-mail: holovko_lilia@ukr.net

ORCID: 0000-0002-3372-764X

THE ROLE OF PUBLIC OPINION IN THE DEVELOPMENT STRATEGY OF UNITED TERRITORIAL COMMUNITY

The paper is devoted to revealing the role of public opinion in strategic planning of community development. The process of decentralization contributed to the creation of united territorial communities, mobilization of citizen activity, transformed public attitude about the importance of participation in the community life, strengthened responsibility, increased trust both within the community and the state as a whole in solving the problems of communities. The paper has emerged due to the need to develop a Community Development Strategy in accordance with the State Regional Development Strategy for 2021-2027. The purpose of the paper is to analyze the results of the population poll and to justify its role in strategic planning of the united territorial community. The article uses general scientific research methods: online survey, analysis, synthesis, generalization. The novelty is the first measuring of public opinion on the development strategy of Nemishayev united territorial community in Kyiv region on the basis of the developed questionnaire for local residents survey. Public opinion questionnaires on the example of a united territorial community in Kyiv region have been carried out in a new way. The importance of strategic planning in community development for strengthening its competitiveness and counteracting changes has been revealed. The survey results have been analyzed and become the basis for determining new objectives and tasks of the community in forming its development strategy. The most important problems that, in the community's opinion, need to be addressed as a priority and taken into account in the phased strategic programming, have been identified, and their causes have been found. The increase in community residents activity and expediency of consolidating efforts of local power structures to improve the quality of life have been justified. The priority of creating comfortable living conditions for the population and an access to quality services at the place of residence has been emphasized. It has been stated that the development and implementation of strategic planning of the united territorial community will ensure an equal development of its settlements, irrespective of their categorization and remoteness from service centers.

Keywords: development strategy, united territorial community, public opinion, polls, living conditions.